

Att läsa kapitalet politiskt av Harry Cleaver

Studiecirkel i 7 delar med Förbundet allt åt alla Umeå

Introduktionsträffen (träff noll) 1 februari

Att läsa:

Introduktionsdelen i ”Att läsa kapitalet politiskt” sid.7-105

”Att läsa kapitalet nationalekonomiskt”

”Att läsa Marx filosofiskt”

”Att läsa kapitalet politiskt”

Första träffen 15 februari:

Härifrån följer vi cirkelformen i Roh-Nins svenska utgåva.

Att läsa:

Cleaver ”Att läsa kapitalet ett” (sid. 105-110)

Cleaver ”Varuformen” (sid.111-132)

Klargör följande begrepp:

Vara

Varuform

Kapital

Arbetskraft

Produktionsmedel

Produktionsförhållande

Produktionssätt

Ursprunglig ackumulation

Frågor:

- Varför börjar Marx sin kritik av den politiska ekonomin med en analys av varuformen? På vilket sätt är varuformen förknippad med makt?

- Hur kan man hävda att kapitalet är en kamp mellan kapitalet och arbetarklassen?

Hur kan kapitalet både vara en par i relationen samt relationen själv?

- Vad är skillnaden mellan arbetare, arbete och arbetskraft?

- Cleaver återkommer ofta till temat om arbetarklassens motstånd som en slags motor i kapitalets utveckling. Men vad mer precist, är det som utvecklas i kraft av detta motstånd? Vad är det som förändras för kapitalet och vad är det som förändras för arbetarklassen? Är denna utveckling alltid bra?

- Varför var den så kallade ursprungliga ackumulationen en nödvändig förutsättning för att den kapitalistiska varuproduktionen skulle kunna etableras?

Andra träffen 29 februari:

Att läsa:

Första delen av Marx ”Varans två faktorer” (sid. 31 – fram till sista stycket på sidan 34)

Första delen av Cleaver ”III Värdets substans och storlek” (sid. 133 – 168, det vill säga fram till ”Värdets mått är samhällsligt nödvändig arbetstid – värde”)

Klargör följande begrepp:

Värde

Bruksvärde

Bytesvärde

Abstrakt arbete
Värdesubstans
Klassammansättning
Nysammansättning
Splittring

Frågor:

- I vilken mening har en vara både bruks- & bytesvärde? Är det några särskilda samhällseliga förutsättningar som krävs för att dessa två aspekter skall förenas?
- Vad menas med att dessa två aspekter av varan utgör en motstridig enhet?
- Analysera bruks- & bytesvärde i termer av klass. Vilka klassperspektiv representerar dessa två begrepp? Hur kan en given vara ha olika bruksvärden beroende på klassperspektiv? Illustrera med mat, energi och arbetskraft.
- Vad menar Cleaver då han hävdar att kvalitet är mer centralt än kvantitet ur arbetarklassens perspektiv – och att det motsatta är sant för Kapitalet?

Tredje träffen 14 mars

Att läsa:

Resten av Marx "Varans två faktorer" (sid. 34 – 36).

Resten av Cleaver "III Värdeets substans och storlek" (sid. 169 – 184)

Klargör följande begrepp:

Merarbete

Mervärde

Samhällseligt nödvindigt arbete/arbetstid

Frågor:

- I vilken mening är det abstrakt arbete är "abstrakt"? Vilka är de samhällseliga förutsättningarna för denna sorts "abstraktion"?
- Redogör för förhållandet mellan politisk nysammansättning och splittring av arbetarklassen. Vad har detta att göra med den gamla strategin att "söndra och härska"?
- Förklara betydelsen av "samhällseligt nödvändig" arbetstid. Hur fastställs denna tid?
- I vilken mening är det som hemarbetet är produktivt för kapitalet?

Fjärde träffen 28 mars

Att läsa:

Marx "Dubbelnaturen hos det i varan nedlagda arbetet" (sid. 36 – 42)

Cleaver – "IV Arbetets dubbelnatur" (sid 185 – 196)

Klargör följande begrepp:

Nyttigt arbete

Arbetets produktivitet

Absolut mervärde

Relativt mervärde

Frågor:

- I vilken mening härstammar abstrakt arbete från nyttigt arbete?
- Hur relaterar arbetets dubbelnatur till varans dubbelnatur?
- Kan det abstrakta arbetet vara mer eller mindre produktivt? Om inte, varför inte?

Förklara.

- Vad händer med värdet per vara ifall arbetets produktivitet fördubblas medan arbetsdagens längd samt arbetets intensitet förblir detsamma?
- Hur fungerar den relativa mervärdesstrategin?
- Vad menar Cleaver då han talar om en situation där klasserna ömsesidigt utnyttjar varandra?
- Vad syftar Cleaver på då han talar om det paradoxala i arbetets ökade produktivitet i och med teknisk utveckling? Vilka är de två klassperspektiven i denna paradox?
- Cleaver finner visst hopp i arbetets ökade produktivitet. Hur motiverar han det? Är det rimligt?

Femte träffen 11 april

Att läsa:

Marx "Värdeformen eller bytesväret" (sid. 42 – 61)

Cleaver "V värdeformen" (sid. 197 – 236)

Klargör följande begrepp:

Värdeformen

Enkel form

Relativ form

Ekvivalentform

Utvecklad form

Allmän form

Allmän/universell ekvivalent

Penningform

Förmedling

Frågor:

- Varför lägger Cleaver så stor vikt vid värdeformen?
- Vad finns det för politiska implikationer i diskussionen om värdeformen?
- Vad är det som gör en vara till "ekvivalent"? Hur kan en vara uttrycka en annan varas värde?
- I vilken mening uttrycker den utvecklade formen kapitalets oändlighet? I vilken mening är det en "dålig" oändlighet? På vilka sätt gestaltar sig oändligheten olika för de båda klasserna?
- Hur vänds den utvecklade formen över i den allmänna formen?
- På vilket sätt ingriper klasskampen i kapitalets förmedling?
- Vilka är de oavlönade? Varför är det viktigt att definiera dem i relation till lönen?

Sjätte träffen 25 april

Att läsa:

Marx "Varans fetischkaraktär och dess hemlighet" (sid. 62 – 73)

Cleaver "Slutsatser" (sid. 237 – 240)

Klargör följande begrepp:

Privatarbete

Den samhällsliga karaktären av arbetet

Totalarbete

Fetischism

Frågor:

- Vad är det Marx finner så besynnerligt med varan?
- Marx skriver att ”producenternas samhälleliga förhållande till totalarbetet” återspeglas ”som ett samhälleligt förhållande mellan ting”. På vilket sätt sker detta?
- Senare diskuterar Marx varuproduktion och varuutbyte och hävdar då att relationen mellan producenterna i kapitalismen är ”sakliga relationer mellan personerna och sociala relationer mellan tingen”. Hur kan relationer mellan ting vara sociala? Vad händer med relationerna mellan producenterna när relationen mellan tingen blir sociala?
- Marx talar först om återspeglings och sedan om reella förhållanden. Är varans fetischkaraktär ett hjärnspöke eller är den reell? Kan man på något sätt särskilja mellan vad som är skenbart och vad som är reellt i detta förhållande?
- Marx jämför det sociala sammanhanget för vad han kallar privatarbete mellan en rad olika produktionssätt. Vad är det som gör att arbetsprodukterna antar en ”fanatisk gestalt, skild från dess verklighet” just i den kapitalistiska versionen av detta sammanhang, men inte i något annat?
- Vad menas med arbetarklassens autonomi?
- Är arbetarklassen alltid autonom? Finns det vissa organisationsformer som är autonoma i sig? Eller är autonomi mer en metod att härleda organisationsformer? Eller något annat?
- Hur kan man karaktärisera förhållandet mellan klassammansättning och politisk organisering?
- Vilken funktion kan politiskt organiserade fylla i en nysammansättning av klassen?
- Kan man se några tendenser till en nysammansättning av klassen idag?